

NAPUTAK O IZRADI ZAVRŠNOG RADA

UPRAVNI REFERENT

Formalni završetak srednjoškolskog obrazovanja u ovim strukovnim programima završava izradom i obranom završnog rada koji je svojevrsna kruna četverogodišnjeg strukovnog obrazovanja svakog učenika. To je samostalan stručni rad u kojem polaznik pod vodstvom nastavnika - mentora samostalno obrađuje odabranu temu iz područja struke, a čiji su sadržaj, uvjeti, način i postupak izrade i obrane propisani Pravilnikom o izradbi i obrani završnog rada (NN 118/2009).

Polaganje završnog ispita određeno je "PRAVILNIKOM O IZRADBI I OBRANI ZAVRŠNOG RADA" (NARODNE NOVINE 118 od 30. 09.2009.)

Svrha je završnog rada da učenik na kraju svog srednjoškolskog obrazovanja kroz javno izlaganje potvrdi i prezentira vlastita stručna znanja, vještine i kompetencije stečene tijekom pohađanja Upravne škole Zagreb. Uspješna izrada i obrana završnog rada potvrđuje polaznikovu sposobnost samostalne obrade nekog problema (teme) iz područja struke istaknutog u naslovu završnog rada, i to u pisanom obliku te kroz usmeno izlaganje obrađene teme pred Povjerenstvom.

Završni rad je polaznikova samostalna stručna obrada izabrane teme kojom polaznik pokazuje:

- stupanj usvojenosti teorijskog i praktičnog znanja te sposobnost služenja stručnom literaturom i elektroničkim izvorima podataka
- razinu kompetencija za samostalno istraživanje i stručnu obradu izabrane teme na sustavan, smislen, te gramatički i pravopisno ispravan način.

Polaznik odabire predloženu temu završnog rada iz strukovnih područja.

Pri predlaganju tema za završni rad mogu se prihvatiti i prijedlozi polaznika ako su u skladu s ciljevima i zadaćama nastavnoga programa.

Nakon izbora i prijave teme, tijekom redovitih konzultacija, mentor i polaznik definiraju strukturu ili nacrt završnog rada i precizan sadržaj. Dogovaraju popis literature i drugih izvora podataka koje će polaznik koristiti pri izradi samostalnog rada.

Polaznik treba prikupiti relevantnu stručnu literaturu iz raznovrsnih izvora: knjiga, časopisa, mrežnih stranica i baza podataka te samostalno proučavati i voditi bilješke što je osnovni preduvjet za uspješno pisanje završnog rada. Tijekom izrade, u vrijeme koje je dogovoreno za konzultacije, mentor polazniku pojašnjava eventualne nejasnoće, predlaže promjene sadržaja, te daje savjete oko dodatnih izvora literature i sl.

OBRANA ZAVRŠNOG RADA:

- • Polaznik prezentira završni rad u obliku obrane ili javnog nastupa pred povjerenstvom za obranu završnog rada.
- • Obrana traje do 30 minuta.

NASTAVNIK MENTOR je dužan nakon odabira teme savjetodavno pomoći polazniku te s njim razraditi teze, preporučiti osnovnu literaturu i uputiti ga na koji način treba pristupiti izradbi i opisu završnog rada te kako ga dokumentirati.

Konačnu verziju rada prethodno je potrebno poslati mentoru radi pregleda. Mail je: Ružica Dabić <ruzica.dabic@icloud.com>, info@invictus.hr

OBRANI MOŽE PRISTUPITI POLAZNIK ČIJI JE ZAVRŠNI RAD MENTOR PRIHVATIO I ZA NJEGA PREDLOŽIO POZITIVNU OCJENU.

OPĆI USPJEH IZ IZRADE I OBRANE ZAVRŠNOG RADA JE ARITMETIČKA SREDINA POZITIVNIH OCJENA IZRADBE I OBRANE.

UPUTE ZA IZRADU ZAVRŠNOG RADA

Izradu svog završnog rada učenik obavlja pod stručnim vodstvom nastavnika struke - mentora tijekom zadnje nastavne godine svog obrazovanja.

Tijekom pisanja završnog rada i obrade odabrane teme učenik treba koristiti preporučenu stručnu literaturu od strane mentora, ali i samostalno dodatno proučavati razne stručne članke i provjerene internetske izvore vezane uz temu svog rada.

U pisanom djelu završnog rada potrebno je jasno odvojiti autorski tekst učenika od tuđih navoda što se postiže citiranjem i navođenjem izvora iz kojeg su podatci preuzeti. Prepisivanje tuđih dijelova teksta bez citiranja ili navođenja izvora te neovlašteno navođenje tuđih pisanih navoda s namjerom da se ono prikaže kao svoje predstavlja plagijat i direktnu povredu autorskog prava te podliježe sankcijama u zakonodavstvu svih zemalja.

Citiranje i/ili parafraziranje drugih autora je dozvoljeno uz uvjet da u bilješkama (fusnoti) ili na kraju rada u popisu literature bude jasno istaknut autor i puni naziv korištenog djela.

Uvod, kao niti zaključak završnog rada, ne može sadržavati fusnote jer predstavlja osobno mišljenje i stavove učenika te je u potpunosti njegov autorski tekst.

Završni rad u kojem se krše autorska prava ne smije biti prihvaćen od strane mentora.

Tijekom izrade pisanog dijela završnog rada učeniku je dozvoljeno u svakom trenutku dodatno se konzultirati s nastavnikom - mentorom i zatražiti dodatne smjernice i savjete kod obrade teme, no preporuča se mentoru predati na čitanje rad koji je više-manje gotov ili u završnoj fazi izrade. Nakon što mu učenik preda svoj rad na čitanje, mentor će po potrebi dati sugestije i naputke za dodatno dorađivanje rada prije konačne predaje i prijavljivanja obrane završnog rada.

OBLIKOVANJE PISANOG DIJELA ZAVRŠNOG RADA

OPSEG

Pisani dio završnog rada treba sadržavati 15 do 20 stranica teksta (bez naslovne strane i priloga), a svaka stranica treba sadržavati najmanje jednu karticu teksta, odnosno 1500 znakova s prazninama (Kartica teksta sadržava standard od 1500 znakova s razmacima prema preporuci Hrvatskog društva znanstvenih tehničkih prevoditelja).

Pisani dio završnog rada piše se i oblikuje u programu za obradu teksta Microsoft Office - Word.

OBLIKOVANJE TEKSTA, NASLOVA I FUSNOTA

Za oblikovanje teksta treba koristiti font slova Times New Roman veličine 12.

Za oblikovanje naslova treba koristiti font slova Times New Roman veličine 14.

Naslovi poglavlja (izuzev sadržaja, literature i popisa slika i tablica) označavaju se arapskim brojevima počevši od 1 na više, pišu se podebljanim verzalom i svako poglavlje započinje na novoj stranici.

Za oblikovanje podnaslova treba koristiti font slova Times New Roman veličine 12. Podnaslovi se označavaju arapskim brojevima u stilu višerazinskog popisa počevši od 1.1. na više i pišu se običnim verzalom.

NAPOMENA: Za oblikovanje naslova i podnaslova treba koristiti opciju Stilova naslova iz Galerije stilova (uz prilagodbu postavi kako je navedeno) kako bi se naknadno mogla koristiti funkcija izrade Automatske tablice sadržaja.

Fusnote se pišu na dnu stranice i označavaju arapskim brojevima od 1 na više, a za oblikovanje treba koristiti font slova Times New Roman veličine 10 uz jednostruki prored odlomka bez razmaka (Prije/Poslije – 0 pt).

Prored u odlomku treba biti 1.5.
Tekst treba poravnati obostrano.

NUMERIRANJE STRANICA

Stranice se numeriraju u podnožju dokumenta uz desnu marginu, a naslovna stranica završnog rada treba biti bez rednog broja (koristiti opciju Različita prva stranica). Brojeve stranica potrebno je oblikovati kao i sav ostali tekst rada koristeći font slova Times New Roman veličine 12.

STRUKTURA ZAVRŠNOG RADA

Završni rad treba sadržavati sljedeće dijelove:

- Naslovna stranica
- Sadržaj
- Uvod
- Osnovni dio – razreda teme ili problema
- Zaključak
- Literatura
- Popis tablica, slika i grafikona

NASLOVNA STRANICA

Naslovna stranica se nikada ne označava rednim brojem iako je prva stranica završnog rada.

Naslovnica završnog rada treba sadržavati sljedeće podatke:

- naziv i sjedište škole
- zanimanje učenika
- naznaku Završni rad i naziv predmeta iz kojeg se piše završni rad
- naslov završnog rada
- ime i prezime polaznika te oznaku razrednog odjela –
- ime i prezime mentora
- mjesto, mjesec i godinu predaje završnog rada

SADRŽAJ

Predstavlja popis svih glavnih naslova i podnaslova završnog rada s pripadajućim brojem stranice, a izrađuje se korištenjem opcije Automatska tablica sadržaja uz prilagodbu postavki kako je niže navedeno.

Sadržaj se nalazi na drugoj stranici završnog rada (na dnu stranice treba biti broj 2.), oslovljava se naslovom SADRŽAJ i oblikuje fontom slova Times New Roman veličine 14 i podebljanim verzalom. Sadržaj se ne označava rednim brojem. Popis naslova i podnaslova u sadržaju oblikuju se kao i sav ostali tekst završnog rada te treba koristiti sljedeće postavke:

- font slova Times New Roman veličine 12;
- Prored treba postaviti na 1,5 redak.

NAPOMENA: Iznimno je važno ažurirati tablicu automatskog sadržaja svaki put nakon što su napravljene bilo kakve promjene u tekstu

UVOD

U uvodnom dijelu završnog rada učenik treba ukratko opisati temu koja se obrađuje, motivaciju za odabir teme i istaknuti važnost i cilj teme čime nastoji zainteresirati čitatelja za temu. Uvod je zapravo početni dio završnog rada koji se piše odmah iza sadržaja i u kojem se precizira problem i navode metode koje su korištene u obradi teme, obrazlaže smisao i svrha djela te navodi kompozicija s osvrtom na dijelove i na sadržaj završnog rada.

U uvodu može biti naznačen osobni stav učenika prema temi te navedene različite druge informacije koje spadaju u predgovor. Uvod ne bi trebao biti dulji od dvije stranice i najbolje ga je napisati nakon izrade cjelokupnoga rada. Uvod, kao niiti zaključak, ne može sadržavati fusnote jer predstavlja osobno mišljenje i stavove učenika te je u potpunosti njegov autorski tekst.

Uvod se označava arapskim brojem 1 i predstavlja prvi naslov u završnom radu odmah nakon sadržaja, a nalazi se na trećoj stranici završnoga rada.

OSNOVNI DIO – RAZRADA TEME ILI PROBLEMA

Razrada problema, odnosno osnovni tekst završnog rada je ujedno i njegov glavni dio. U ovom dijelu se iznosi povijest proučavanog problema, prikazuju se dosadašnje spoznaje i sagledavaju mogućnosti daljnjeg istraživanja, izlažu najvažnije spoznaje i stavovi kojima se dokazuje ispravnost i postupci postavljenih hipoteza i predlažu konkretne mjere i postupci za unapređenje neke praktične aktivnosti.

Završni rad treba sadržavati minimalno dva poglavlja, ali poželjno je da ih ima više. Svako poglavlje označava se arapskim brojevima od 2 na više te započinje na novoj stranici za što je potrebno koristi opciju prijeloma stranice. Svako poglavlje može sadržavati više podnaslova, a označavanje i oblikovanje glavnih naslova i podnaslova u pojedinom poglavlju objašnjeno je u poglavlju OBLIKOVANJE TEKSTA, NASLOVA I FUSNOTA.

ZAKLJUČAK

Zaključak je završni dio rada u kojem se izdvajaju ključni elementi koje treba zapamtiti ili naglasiti. U ovom dijelu se sažeto i koncizno donosi sinteza osnovnih činjenica i postavki te prijedlozi i stavovi koji proizlaze iz rezultata završnog rada. Dijelovi zaključka se formiraju kronološki prema strukturi Završnog rada. Zaključak, kao ni uvod, ne može sadržavati fusnote jer predstavlja osobno mišljenje i stavove učenika te je u potpunosti njegov autorski tekst.

LITERATURA

U ovom dijelu koji dolazi odmah nakon zaključka, potrebno je navesti popis cjelokupne literature i izvora kojima se polaznik služio prilikom izrade svog završnog rada.

Izvor: <https://upravnaskolazagreb.hr/2021/12/06/upute-za-oblikovanje-zavrsnog-rada/> (10. listopada 2022.)

Riječ LITERATURA ne označava se rednim brojem (kao ostali naslovi u radu) piše se fontom slova Times New Roman veličine 14, centrirano i podebljanim verzalom.

Popis autora i izvora koji potom slijedi oblikuje se fontom slova Times New Roman veličine 12.

POPIS SLIKA, GRAFIKONA I TABLICA

Svaka slika ili tablica u završnom radu treba biti označena brojem, imati naziv i naveden izvor ukoliko nije originalni uradak učenika. Ovaj popis nalazi se na samom kraju završnog rada iza popisa korištene literature, a za oblikovanje je potrebno koristiti opciju Umetanja tablice slika.

Riječi POPIS SLIKA ne označavaju se rednim brojem (kao ostali naslovi u radu) piše se fontom slova Times New Roman veličine 14, centrirano i podebljano.

Popis slika, 6 Ibid 22 grafikona ili tablica koji potom slijedi oblikuje se fontom slova Times New Roman veličine 12.

Popis slika koji potom slijedi oblikuje se kao i sav ostali tekst završnog rada te treba koristiti sljedeće postavke:

- font slova Times New Roman veličine 12;
- Prored treba postaviti na 1,5 redak

OSTALE UPUTE

Jezične upute

Završni rad piše se u neodređenom licu (objavljeno je...) i u 3. licu jednine (autor je zaključio). Ne piše se u 1. licu jednine (zaključio sam...). Riječi se odvajaju samo jednim razmakom.

Interpunkcijski znakovi (. , ? ! : ;) pišu se zajedno s riječju iza koje slijede, a nakon toga se ostavlja obvezno jedan razmak (bjelina). Navodnici i zagrade pišu se zajedno s riječju ispred i iza koje se nalaze. Spojnica se piše zajedno s riječima između kojih stoji ako se radi o složenici (npr. matematičko-informatički) i piše se bez bjelina, a crtica se piše s bjelinama slijeva i zdesna u nekim drugim slučajevima (između dviju sastavnica od kojih je najmanje jedna višerječna, npr. godina i pol – dvije i sl.).

Citiranje i bilješke u tekstu, označavanje tablica i slika

Iznad svake tablice i slike stavlja se naznaka „Tablica“ ili „Slika“ te odgovarajući redni broj i naslov tablice ili slike. (Npr. Tablica 1 Cestovna infrastruktura u 2020. godini.) Ispod tablice stavlja se izvor podataka. (Npr. Izvor: Hrvatska u brojkama. Državni zavod za statistiku. Zagreb. 2021., str. 26. Raspoloživo na <https://www.dzs.hr/> (pregledano 1. travnja 2020.)

Prilikom pisanja završnog rada važno je poštovati autorska prava i pravilno navesti autore odnosno izvore. Pri korištenju literature potrebno je razlikovati tri osnovna načina uporabe literature: citiranje, parafraziranje i sažimanje. Citira se kada se doslovno preuzimaju dijelovi tuđeg teksta u sklopu vlastitoga, parafrazira kada se tuđe ideje ili argumenti ne prenose od riječi do riječi, nego prepričavaju vlastitim riječima. Sažima se kada se ukratko prenose tuđe ideje ili argumenti ne prepričavajući i ne koristeći originalne formulacije.

Tako primjerice kad se citira nekog autora, citat je potrebno staviti u navodnike te navesti izvor na način da se to odmah upiše u tekstu:

„Mjerilo je omjer veličina na crtežu prema istim veličinama u prirodi.” (Jelinić, 2020:14) ili se može koristiti alat Fusnote. Nakon što se napiše citat, u nastavku teksta opisani su koraci korištenja spomenutog alata.

„Mjerilo je omjer veličina na crtežu prema istim veličinama u prirodi.” ¹

a) 1. korak: Insert → Reference → Fusnote → OK, u tekstu se pojavi redni broj fusnote (natuknice/bilješke) (1). Važno je napomenuti da one mogu biti objasnidbene i bibliografske. U objasnidbenima se pobliže označava određeni dio teksta ili daju dodatni podatci i komentari, a u bibliografskim se donose podatci o izvoru iz kojega je preuzet citat/navod ili misao.

b) 2. korak: na toj stranici ispod teksta iza znaka 1 potrebno je dopisati puni izvor koji se na citat odnosi npr.:

Jelinić, J. (2020.) Cestovna vozila. Udžbenik u prvom razredu srednjih škola za zanimanje vozač motornih vozila. Školska knjiga. Zagreb., str.14

Parafraze (prepričavanja) se ne obilježuju navodnicima kao citati (jer se ne prenose doslovno tuđe riječi), ali je potrebno priložiti bibliografske podatke u citatnicama. Kao citatnice u parafrazama koriste se fusnote koje dolaze na kraju rečenice iza točke (npr. ...kako objašnjava Jelinić mjerilo povezuje crtež sa stvarnom veličinom u prirodi.

¹).

Sažimanje se također ne obilježuje navodnicima iz istog razloga kao i parafraze te se također, kao citatnice, koriste fusnote.

VAŽNA NAPOMENA: Svako namjerno ili nenamjerno preuzimanje tuđeg teksta bez navođenja izvora smatra se plagijatom te je neetično i kažnjivo.

Rokovi izradbe završnog rada

Polaznik u vezi odabira mentora i teme, prijave teme završnog rada, izrade i predaje završnog rada te prijave obrane završnog rada i same obrane, treba poštovati upute mentora i razrednika usklađene s Vremenikom izradbe i obrane završnog rada, koji proizlazi iz Pravilnika o izradbi i obrani završnog rada.

Obrana završnog rada

Polaznik se treba pripremiti i vladati problematikom koju je u radu razradio. Na obranu završnog rada dolazi prema unaprijed objavljenom rasporedu te u primjerenoj odjeći i obući. Obrani završnog rada pred Povjerenstvom za obranu završnog rada kojim predsjedava mentor, može pristupiti samo polaznik koji je s uspjehom položio sve predmetne ispite te čiju je Izradbu rada mentor prihvatio i za nju predložio pozitivnu ocjenu. Zaključnu ocjenu završnog rada čini ocjena izradbe rada i ocjena obrane. Povjerenstva za obranu završnog rada odnosno Školski prosudbeni odbor potvrđuju uspjeh obrane rada i zaključne ocjene, a andragoški voditelj obavještava polaznike o njihovim pravima i obvezama te datumu podjele Svjedodžbi o završnom radu. S podjelom Svjedodžbi o završnom radu procedura izradbe i obrane završnog rada je završena.

Jedan primjerak samostalnog rada treba uvezati i predati mentoru.

Na sljedećim stranicama kao privitci nalaze se ogledni primjerak naslovne stranice završnog rada i stranice sadržaja.

PRIVITAK 1. Izgled naslovne stranice:

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE INVICTUS
Zagreb, Dubečka 94 - (veličina slova - 12 bold)

ZAVRŠNI RAD – (14)
NASLOV RADA – (16 bold)

Zanimanje: UPRAVNI REFERENT (12)

Mentor: MARKO MARKOVIĆ. – (12)

Polaznik: IVAN IVIĆ – (12)

Zagreb, lipanj 2025. – (12)

PRIVITAK 2. Izgled stranice sadržaja

SADRŽAJ – (14 bold)

1.	UVOD (stil – Naslov 1).....	1
2.	RAZRADA TEME - TEORETSKI DIO (stil – Naslov 1).....	2
2.1.	Potpoglavlje 1 (stil – Naslov 2)	2
2.2.	Potpoglavlje 2 (stil – Naslov 2)	4
2.3.	Potpoglavlje 3 (stil – Naslov 2)	6
3.	RAZRADA TEME - PRAKTIČNI DIO (stil – Naslov 1)	7
3.1.	Potpoglavlje 1 (stil – Naslov 2)	7
3.2.	Potpoglavlje 1 (stil – Naslov 2)	10
3.3.	Potpoglavlje 1 (stil – Naslov 2)	10
4.	ZAKLJUČAK (stil – Naslov 1).....	14
	LITERATURA (stil – Naslov 1)	15
	POPIS TABLICA I SLIKA (stil – Naslov 1)	16